

Spor Organizasyonları ve Yaygı Etkisi

Yıldırım Gündoğdu¹

Özet

Uluslararası organizasyonlar, insanlık tarihi kadar eski organizasyonlardır. Göçebe toplulukların birbirleriyle yaptıkları savaşlardan arta kalan zamanlarda ortak bir kültürel paydada birleşmeleri ve olası savaşlara hazır olmalarında da etkili olacağından yola çıkılarak verilen mücadeleleri temsil etmiştir. Günümüzde ise spor ülkelerin sosyo-ekonomik gelişmişliğinin ve toplumsal konumunun göstergelerinden biridir. Spor organizasyonlarının en büyük ve yaygın etkilerinden biri kitlesel olguları ve olayları etkilemesi ve kendi kültürünü beraberinde geliştirmesidir. Özellikle mega organizasyonlar olarak adlandırılan spor organizasyonları ülkelerin sportif alt yapılarını geliştirirken istihdamın gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Bunun yanı sıra yabancı sermaye ve turizm gelişimine de katkılar sunmaktadır. Organizasyon bittikten sonra ise spor kültürünün o bölgede daha etkili bir şekilde kalıcılığına neden olacaktır. Spor kültürünün oluşmasıyla insanların yaşam kaliteleri ve sağlık seviyeleri de sürdürülebilir şekilde artacaktır. Hem kültürel yapı hem de sportif yapı birbiriyle yakın ilişki içerisinde olduğundan yapılan organizasyon gerek oyunlar gerçekleşirken gerekse oyunlardan sonra hem mimari hem de alt yapı anlamında olumlu katkılar sunmaktadır.

1. Giriş

Spor tarihi, insanlık tarihinden çok eski zamanlara dayanmaktadır. Spor, insanların fiziksel aktivite, rekabet ve eğlence arayışlarına dayanan evrensel bir faaliyettir. Spor tarihi, farklı kültürlerde farklı sporların ortaya çıkmasına, gelişmesine ve yayılmasına tanıklık etmiştir (Yetim, 1996). *Spor organizasyonlarının kökenleri, eski çağlarda törenler ve şenlikler sırasında düzenlenen spor yarışmalarına dayanmaktadır* (Dever, 2015).

Spor organizasyonları ve faaliyetleri deyince akla sportif faaliyetler ve müsabakaları gelmektedir. Ancak spor müsabakaları spor organizasyonlarının

1 Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları Enstitüsü, Spor Yöneticiliği A.B.D.,
ORCID ID: 0009-0004-0789-9941, yildirim80@gmail.com

içinde bulunan faaliyetlerden sadece birisidir. Spor organizasyonlarının bilinen tanımına bakacak olursak; Spor müsabakaları ve spor faaliyetleri için hazırlanan spor müsabakaları, seminer, panel, kurs, toplantı, kamp vb. aktivitelerin iyi bir şekilde yönetilmesi için planlı bir şekilde yapılan çalışmalar olarak tanımlanmaktadır (Devecioğlu, Spor Organizasyonlarında Kriz Yönetimi, 2003).

Organizasyon, ortak bir amaç çerçevesinde kurulmuş, ortak çalışma düzenine sahip, kendi performansını yönetebilen toplumsal bir düzendir. Bu düzenin en büyük yapı taşlarından biri olan insandır. Spor ise kişilerin sahip olduğu beceri ve yetenekleri geliştiren en önemli olgulardan biridir. Spor, branşa yönelik kurullarla bireysel veya grup olarak belli bir zaman diliminde oynanan ve izleyenlerine keyif veren çoğu zaman amatör kısımda birkaç spor dalında profesyonel olarak meslek haline getirilerek yapılan etkinliklerdir. Katılımcıları arasında sosyalleşme, kaynaşma, ortak amaçta birliktelik gibi duygularının oluşturulmasını sağlayan aynı zamanda da anatomi yapısını geliştiren yarışmaya dayalı fiziksel aktivite faaliyetleridir (Erdoğan, 2021), (Alaeddinoğlu & Kışalı, 19. Vhran-Cezayir Akdeniz Oyunları ve Türkiye'nin Sporda Başarısı Üzerine Bir Değerlendirme, 2022).

Spor faaliyetleri belirli amaçlar doğrultusunda düzenlenir. Bu amaçların bazıları açık ve herkes tarafından görülebileni hedeflerken, bazıları uzun vadeli, gözle görülemeyen ve hislere dayalı amaçlar olabilir. Spor organizasyonlarının amaçları genellikle temel, ulusal ve uluslararası olmak üzere üç ana kategoride incelenir Spor organizasyonlarının temel amaçlarını ise genel ve özel olmak üzere iki bölümde inceleyebiliriz (Terekli & Çobanoğlu, Mega Spor Organizasyonlarının Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açısından Avantaj ve Dezavantajları, 2018).

Ulusal spor organizasyonları; Her ülkenin kendi ulusal spor federasyonları vardır. Bu federasyonlar, ulusal spor organizasyonlarını düzenler ve milli takımların katılımını sağlar.

Uluslararası spor organizasyonları ise tüm toplumlu bir araya getirerek sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşim açısından küresel bir öneme sahiptir. Spor organizasyonlarının kültürel etkisi oldukça geniştir ve çeşitli boyutları içerir. Spor, bir toplumun kültürel dokusunu şekillendirebilir ve toplumun kültürel değerlerini yansıtabilir (Ayyıldız, 2021).

2. Spor Organizasyonları

Spor, insanlık tarihi kadar eski bir geleneğe sahip olduğuna inanılmaktadır. Spor organizasyonlarının kökenleri, eski çağlarda törenler ve şenlikler sırasında düzenlenen spor yarışmalarına dayanmaktadır (Alaeddinoğlu,

2021). Ancak, spor organizasyonlarının önemli bir evrimi M.Ö 776 yılında gerçekleşen antik olimpiyat oyunları ile başlamıştır. Bu tarihsel kilometre taşı, spor organizasyonlarının gelişiminde temel bir rol oynamıştır. Ayrıca, modern olimpiyatların başlangıcı olarak kabul edilen 1894 yılında Baron Pierre de Coubertin tarafından I.O.C'nin kurulmasıyla birlikte, spor organizasyonlarının modern dönemi başlamıştır (Dalkılıç, Kargün, Bayrak, Ramazanoğlu, & Öztürk, 2015). Bu komitenin kurulması ile birlikte ulusal ve uluslararası federasyonlar kurulmuş olup günümüz spor organizasyonlarının ortaya çıkmasında rol oynamıştır (Yıldız, 1979).

Spor müsabakası, spor organizasyonlarının bir bölümü olarak faaliyet göstermektedir. *Spor organizasyonları; spor müsabakaları, seminerler, paneller, kurslar, toplantılar, kamplar gibi etkinliklerin etkili bir şekilde yönetilmesi için gerçekleştirilen çalışmaların bütününe kapsamaktadır* (Aslan, Yazıcı, Ankaya, & Balık, 2019).

Sportif faaliyetleri belirli bir program çerçevesinde yürütülen aktiviteler olarak tanımlandığı ifade edilmiştir. Yapılan organizasyonun belirli bir başarıya ulaşması olması yapılan organizasyonun sistemli, doğru ve kurallara uygun bir şekilde ilerlemesiyle doğru orantılıdır. Bunun nedenle organizasyonun her aşaması detaylarıyla planlanmalı ve risk analizi yapılmalı ve olası engellerin önceden tespit edilerek organizasyonun başarısı hedeflenmelidir (Alaeddinoğlu, Kışalı, & Ozan , 2022).

Organizasyon, ortak bir amaç ve çalışma düzenine sahip, kendi performansını yönetebilen toplumsal bir düzendir. Spor ise kişilerin sahip olduğu yetenekleri geliştirirken bireyinde ahlak ve kişisel yönden gelişmesinde önemli bir rolü olduğu belirtilmiştir. Ayrıca spor, belirli kurallar çerçevesinde bireysel ya da grup olarak belirli bir zaman diliminde meslek haline getirilerek bireylerin sosyalleşme, kaynaşma ile birliktelik duygularının oluşturulmasında oldukça önemli bir yere sahip olduğu ifade edilmiştir. Aynı zamanda da fiziksel görünüşü de geliştiren yarışmaya dayalı kültürel faaliyet olduğu belirtilmiştir. Spor yarışmaları sportif bir amaca yönelik olarak düzenlenen seminer, toplantı, kurs, panel, kamp vb. her türlü spor faaliyetlerinin en iyi şekilde yönetilerek, sonuçlandırılması amacıyla belirli bir program çerçevesinde yapılan çalışmalar olduğu bildirilmiştir. Spor organizasyonları bilgi vermek, bilet satmak, yapılacak sporun tanıtımını yapmak ve marka bilinirliğini artırmak için kullanılan etkin yollardan biri olduğu belirtilmiştir (Servis & Gürbüz, 2021).

Düzenlenme alanı ve şekline göre farklılık gösteren spor organizasyonları kâr amacı güden, kâr amacı gütmeyen, özel, tek branşlı, çok branşlı, ulusal ya da uluslararası olmak üzere kendi arasında kategorize edilmektedir.

Bu kategorizeler arasında en yaygın kullanılan ulusal ve uluslararası organizasyonların yer aldığı belirtilmiştir. (Kurudirek, Katkat, Kurudirek, Gezer, & Gezer, 2017).

2.1. Spor Organizasyonlarının Amaçları

Spor faaliyetleri belirli ve ortak amaçlar çerçevesinde yapılan bir faaliyet olduğu ifade edilmiştir. Bu amaçların şeffaf, uzun vadeli olması gerektiği, gözle görülemeyen fakat ortak bir duyguya bağlı olarak oluşturulması gerektiği belirtilmiştir. Tüm organizasyonlar yapılırken ulusal ve uluslararası ortak amaçlar arasında küçük farklılıklar olma olasılığı yüksek olduğu belirtilmiştir (Can & Değirmen, 2017).

2.2. Spor Organizasyonlarının Temel Amaçları

Organizasyonların temel hedefi, işleri belirlemek, gruplandırmak, sorumluluk ve yetki atamak aynı zamanda da hedeflere ulaşmada bireylerin birlikte belirli bir uyum içinde çalışmasına olanak sağlamayı planladığı belirtilmiştir (Baş, 2008). Spor organizasyonlarının temel amaçlarını genel ve özel olmak üzere iki bölümde ele aldıklarını ifade etmişlerdir (Yücel, 2014).

Tablo 1. Spor Organizasyonlarının Temel Amaçları

Genel Amaçlar	Özel Amaçlar
Kamu hizmet olarak sağlıklı nesil yetiştirmek	Maddi kazanç elde etmek
Bireysel eşitlik sağlamak	Politik başarı sağlamak
Spor branşlarının gelişmesinde katkıda bulunmak	Reklam
Tanıtma ve yaygınlaştırma	
Başarılı spor elemanı ve sporcu yetiştirmek	

2.2.1. Ulusal spor organizasyonları

Her ülkenin kendi ulusal spor federasyonları vardır. Bu federasyonlar, ulusal spor organizasyonlarını düzenler ve milli takımların katılımını sağlar.

Bu organizasyonları; Türkiye Şampiyonaları, ulusal turnuvalar, Federasyon Faaliyetleri, bölgesel organizasyonlar, kulüpler arası organizasyonlar şeklinde sınıflandırıldığı belirtilmiştir.

2.2.2. Uluslararası spor organizasyonları

Olimpiyat oyunları, dünya kupaları, dünya şampiyonaları, kıtasal şampiyonalar, üniversite oyunları, Avrupa kupaları, pan-Amerikan Oyunları, bölgesel şampiyonaların tamamının uluslararası organizasyonlar içinde yer aldığı bildirilmiştir. Bu organizasyonlar dini, iktisadi ve coğrafi beraberliği sağladığı ifade edilmiştir (Terekli & Çobanoğlu, Mega Spor Organizasyonlarının Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açısından Avantaj ve Dezavantajları, 2018) (Diril & Ulusoy, 2019).

Tablo 2. Ulusal ve uluslararası yapılan spor organizasyonlarının amaçları

Ulusal spor organizasyonların amaçları	Uluslararası spor organizasyonların amaçları
<ul style="list-style-type: none"> • Kamu Hizmeti • Maddi Kazanç • Tanıtım • Politik • Sağlıklı nesiller yetiştirmek • Milli duyguları güçlendirmek, • Madalya ve kitle sporunu geliştirmek • Spor dallarını geliştirmek • Fırsat eşitliği • Fairplay • Sponsorluk faaliyetlerini geliştirmek 	<ul style="list-style-type: none"> • Dostluk ve barışı geliştirmek • Ülke ve kültürel tanıtımı sağlamak • Maddi kazanç sağlamak • Uluslararası Prestij • Siyasi, ideolojik ve sosyal üstünlüklerini göstermek • Ülkeye tesis kazandırmak • Sponsorluğu geliştirmektir

2.3. Spor Organizasyonlarının Yapılma Adımları

2.3.1. Amaç Belirleme ve Planlama:

Organizasyonun amacı net bir şekilde belirlenmelidir. Hangi spor etkinliğini yapmak istediğinizi ve organizasyonun hedefleri belirlenmelidir. Örneğin, amatör bir futbol turnuvası düzenlemek isteyebilirsiniz.

2.3.2. İzinler

Spor organizasyonları genellikle belirli izinlere ve lisanslara tabidir. Gerekli izinleri almak ve tüm yasal gereksinimleri karşılamak için ilgili kuruluşlarla iletişime geçilmelidir.

2.3.3. Tarih ve Mekan Belirleme

Etkinliğin tarihini ve mekânının belirlenmesi, uygun bir spor tesisi veya alanı seçilmelidir.

2.3.4. Bütçe Oluşturma

Bütçenin belirlenmesi, Organizasyonun finansal kaynaklarının belirlenmesi, Sponsorlar gerekiyorsa sponsor belirleme aşamalarının planlanması gerekmektedir. Katılım ücretleri ve bilet satışları gibi kaynakları göz önünde bulundurulmalıdır.

2.3.5. Tanıtım ve Pazarlama

Etkinliği tanıtmak ve katılımı artırmak için bir pazarlama stratejisi oluşturulmalıdır. Web siteleri, sosyal medya, basın bültenleri ve afişler gibi tanıtım araçlarını kullanılır.

Sponsorluk anlaşmaları aracılığıyla organizasyonunuzun tanıtımını yapmak için işletmelerle iletişime geçilmelidir.

2.3.6. Ekipman ve Tesisler

Gerekli ekipmanlar belirlenmeli örneğin top, file, saha işaretleri gibi Ayrıca, tesislerin bakımı ve hazırlığı yapılmalıdır.

2.3.7. Yarışma Kuralları ve Formatı

Etkinliğin yarışma kuralları ve formatı belirlenmelidir. Katılımcılara ve hakemlere bu kuralların bildirilmesi, açıklanması gerekmektedir.

2.3.8. Kayıt ve İletişim

Katılımcıların kayıtlarının alınması ve iletişim kanallarının kurulması, bilgilendirme e-postaları, programlar ve sonuçlar gibi bilgileri düzenli olarak paylaşılması için önemlidir.

2.3.9. Güvenlik

Güvenlik önlemlerinin alınması Acil durumlar için bir plan oluşturulması oluşabilecek krizlerin önlenmesi ve ani müdahale ile düzeltilmesi gereken durumların planlanması son derece önemlidir (Esentaş, Güzel , Özbek, & Çelik , 2018).

2.4. Spor Organizasyonlarının Safhaları

Sportif faaliyetlerle ilgili olarak yapılan organizasyonların hangi aşamalarında nelerin yapılması gerektiği ve ne tür eksikliklerle karşılaşabileceği önceden tespit edilmesi gerektiği bildirilmiştir. Ortaya çıkan problemlerin giderilebilmesi için yapılması gerekenlerin kısa sürede ve kolaylıkla çözümlenmesinin önemli olduğu belirtilmiştir.

Yurt içinde ve dışında yapılacak her türlü sportif faaliyet ile ilgili organizasyonlar kesinlikle dikkate alınarak planlanmalıdır. Bu planlamalar üç aşamada değerlendirilmiştir.

2.4.1. Sportif Faaliyetlerle İlgili Organizasyonlar Öncesi Yapılması Gerekenler

- Tesisler hazır olmalı ve bu tesislerin bakım ve onarımları önceden yapılmalı
- Faaliyetler için genel bir program ve plan tasarlanmalı
- Talimatlar önceden belirlenmeli
- Gerekli izinler ve davet mektupları yazılmalıdır.
- Mali ve idari gerekli evraklar önceden yapılmalı.

2.4.2. Sportif Faaliyetle İlgili Organizasyonlar Esnasında Yapılması Gerekenler

- Organizasyonun en önemli safhadır. Önceden yapılması gereken tüm hazırlıkların uygulamaya döküldüğü evredir.
- Günlerce hatta aylarca yapılan hazırlıkların sonucu bu safhada görülür. Bu safhada yapılması gerekenler, organizasyon anında oluşan durumlardır ve anında giderilmesi gerekir.
- Organizasyona katılacak kişilerin yeme-içme, barınma ihtiyaçları ile ilgili tüm birimler hazır olmalı
- Spor yarışmaları için uygun alanlar hazır olmalı
- Her türlü personel hizmet yerlerinde bulunmalı
- Açılış ve kapanış programları eksiksiz ve tam yapılması önemli.

2.5. Faaliyetler Sonrasında Yapılacak İşler

Faaliyetler arasındaki en son safhadır. Önceki safhalarda yapılan çalışmaların tümünün sonuçları ve değerlendirilmesi bu safhada belli bir düzen içinde rapor şeklinde olması gerektiği bildirilmiştir.

- Organizasyon yapılacak bölgenin bakım ve onarımı için gerekli işler yapılmalı
- Organizasyon ile ilgili her türlü evrak değerlendirilmeli
- Organizasyon bütçesi hesaplanmalı

Organizasyonda yapılan her şeyin RAPOR haline getirilmelidir (Devecioğlu, Karakaya, & Kaya, 2020).

2.6. Spor Organizasyonları ile İlgili Komiteler Direktörlükler

Direktörlükte yer alacak kişilerin sayıları organizasyonun büyüklüğüne göre belirlenir. Faaliyetin ilke ve prensipleri belirlenerek, bu ilkeler doğrultusunda gerekli görev bölümü gerçekleştirilir ve kapsamlı bir program hazırlanarak program doğrultusunda davranılarak, icra komitesine bağlı alt direktörlükler oluşturulur.

- Sağlıkla ilgili kişiler
- Ulařtırma hizmetleri birim
- Mali işlerle ilgili birim
- Teknik ve idari işlerle ilgili birim
- Haberleşme, yeme-içme ve barınma ile ilgili birim
- Sosyal ve kültürel faaliyetlerle ilgili birim
- Açılış – kapanış ve protokolle ilgili birim
- Güvenlik tedbirleri ile ilgili birim

Bu adımlar, spor organizasyonunun nasıl yapılabileceğini genel hatlarıyla ortaya çıkarmaktadır. Her organizasyon benzersiz olup yapılan organizasyonun büyüklüğüne, amacına ve spor dalına bağlı olarak tüm içerikler farklı olabileceği bildirilmiştir. Profesyonel organizasyonlarda ise genellikle daha ayrıntılı bir planlama ve daha fazla kaynağa ihtiyaç olabileceği ve bu nedenle organizasyonun her türlü ayrıntıyı göz önüne alarak dikkatli bir değerlendirme yapılması gerektiği vurgulanmıştır (Akoğlu, Özbey, & Polat, 2019).

2.7. Türkiye’de 2000 yılı ve sonrasında yapılan büyük spor organizasyonları

1. **2000 yılı UEFA Kupası Finali:** İstanbul, Galatasaray’ın İngiliz ekibi Arsenal’ı penaltı atışları sonucunda mağlup ederek kazandığı UEFA Kupası Finali’ne ev sahipliği yaptı. Bu, Türk futbolu için tarihi bir başarıydı.
2. **2000 yılı Dünya Halter Şampiyonası:** Antalya, 2000 yılında Dünya Halter Şampiyonası’na ev sahipliği yaptı. Bu organizasyon, dünya genelinden gelen haltercilerin yarıştığı prestijli bir şampiyonaydı.

3. **2000 yılı Dünya Satranç Olimpiyatı:** İstanbul, 2000 Dünya Satranç Olimpiyatı'na ev sahipliği yaptı. Bu organizasyon, dünya çapındaki satranç oyuncularını bir araya getirerek uluslararası arenada yüksek düzeyde rekabeti destekledi.
4. **2001 yılı Türkiye Formula 1 Grand Prix:** İstanbul Park pistinde düzenlenen bu Formula 1 yarışı, 2005 yılında Türkiye'ye daimî bir yer kazandıracak kadar başarılı oldu. 2005'ten itibaren Türkiye, Formula 1 takviminde yer almaya başladı.
5. **2001 yılı FIBA Erkekler 22 Yaş Altı Dünya Basketbol Şampiyonası:** İstanbul, 2001 yılında düzenlenen FIBA Erkekler 22 Yaş Altı Dünya Basketbol Şampiyonası'na ev sahipliği yaptı. Bu organizasyon, genç yeteneklerin uluslararası sahnede kendini göstermesine olanak tanıdı.
6. **2003 yılı FIBA Erkekler 19 Yaş Altı Dünya Basketbol Şampiyonası:** İzmir, 2003 yılında düzenlenen FIBA Erkekler on dokuz yaş altı Dünya Basketbol Şampiyonası'na ev sahipliği yaptı. Turnuva, genç basketbolcuların dünya genelindeki yeteneklerini sergilemelerine imkan verdi.
7. **2003 Akdeniz Oyunları:** Alanya, Antalya, Adana ve Mersin gibi şehirlerde düzenlenen 2003 Akdeniz Oyunları, Akdeniz bölgesinden gelen sporcuların katılımıyla çeşitli branşlarda müsabakalara ev sahipliği yaptı.
8. **2004 UEFA Kupası Finali:** İstanbul, UEFA Kupası Finali'ne ev sahipliği yaptı. Valencia ile Marseille arasında oynanan final, Şükrü Saracoğlu Stadyumu'nda gerçekleşti.
9. **2005 UEFA Şampiyonlar Ligi Finali:** İstanbul, Atatürk Olimpiyat Stadyumu'nda Liverpool ile AC Milan arasında oynanan bu unutulmaz final, 2000 sonrası Türkiye'de düzenlenen önemli organizasyonlardan biridir. Maç, uzatmaların ardından penaltılarda Liverpool'un galibiyetiyle sonuçlandı.
10. **2005 Formula 1 Türkiye Grand Prix:** Türkiye, İstanbul Park pistinde düzenlenen Formula 1 yarışlarına ev sahipliği yapmaya başladı. İlk yarış 2005 yılında gerçekleşti ve Türkiye, Formula 1 takvimine dahil olan ülkeler arasında yer almaya devam etti.
11. **2005 UEFA Şampiyonlar Ligi Finali:** İstanbul, Atatürk Olimpiyat Stadyumu'nda oynanan bu final, Liverpool ile AC Milan arasında

gerçekleşti. Maç, uzatmaların ardından penaltılarda sonuçlandı ve Liverpool'un zaferiyle tamamlandı.

12. **2005 İslam Oyunları (Islamic Solidarity Games):** Türkiye, İslam dünyasından gelen sporcuları bir araya getiren bu oyunlara ev sahipliği yaptı. Organizasyon, İstanbul'da gerçekleşti ve çeşitli branşlarda müsabakalar içeriyordu.
13. **2007 1. Karadeniz Spor Oyunları:** Ev sahibi Trabzon olan ve 2-8 Temmuz 2007 tarihleri arasında yapılan Karadeniz Olimpiyat Oyunlarının Rize ve Giresun'da da düzenlenen Karadeniz'e kıyısı olan ve Karadeniz Ekonomik İş birliği (KEİ) üyesi olan ülkelerin katıldığı bir organizasyon olduğu ifade edilmiştir.
14. **2009 FIBA Kadınlar Avrupa Basketbol Şampiyonası:** Türkiye, 2009 yılında Fransa ile birlikte düzenlediği FIBA Kadınlar Avrupa Basketbol Şampiyonası'na ev sahipliği yaptı. Organizasyon, Türk kadın basketbolunu uluslararası arenada temsil etme fırsatı sundu.
15. **2009 FIBA Erkekler 19 Yaş Altı Dünya Basketbol Şampiyonası:** 2009 yılında düzenlenen bu şampiyona, Türkiye'nin ev sahipliğinde gerçekleşti. Organizasyon, genç yetenekleri bir araya getirerek basketbol severlere heyecanlı anlar yaşattı.
16. **2009 UEFA Kupası Finali:** 2009 yılında İstanbul, UEFA Kupası Finali'ne ev sahipliği yaptı. Bu finalde Shakhtar Donetsk ile Werder Bremen karşı karşıya geldi. Maç, İstanbul'daki Şükrü Saracoğlu Stadyumu'nda oynandı.
17. **2010 FIBA Dünya Basketbol Şampiyonası:** Türkiye, 2010 yılında düzenlenen FIBA Dünya Basketbol Şampiyonası'na ev sahipliği yaptı. Bu organizasyon, Türkiye'nin ev sahibi olarak uluslararası basketbol sahnesindeki önemini artırdı.
18. **2013 Akdeniz Oyunları:** 2013 yılında Akdeniz Oyunları'na ev sahipliğini Mersin ilinin yaptığı ifade edilmiştir. Bu organizasyon, Akdeniz bölgesinden gelen sporcular arasında dostluk ve sporun teşvik edilmesine odaklandı.
19. **2013 FIBA Kadınlar Avrupa Basketbol Şampiyonası:** 2013 yılında Fransa ile ortaklaşa düzenlenen Uluslararası Basketbol Federasyonu Kadınlar Avrupa Basketbol Şampiyonası, Türkiye'nin ev sahipliğinde gerçekleşti. Bu şampiyona, Türk kadın basketbolunun uluslararası arenada başarı elde etmesine olanak sağladı.

20. **2017 EuroBasket Kadınlar Şampiyonası:** Türkiye, 2017 yılında İspanya ile birlikte düzenlediği FIBA EuroBasket Kadınlar Şampiyonası'na ev sahipliği yaptı. Bu şampiyona, Türk kadın basketbolunu uluslararası alanda temsil etme fırsatı sundu.
21. **2020 UEFA Süper Kupa Finali:** 2020 yılında, COVID-19 pandemisi nedeniyle planlanan organizasyonlar ertelendi ve değiştirildi. Ancak 2021'de İstanbul, UEFA Süper Kupa Finali'ne ev sahipliği yaptı. Bu maçta Chelsea ile Villarreal karşı karşıya geldi (Şenyuva, 2020).

Bu organizasyonlar, Türkiye'nin uluslararası spor sahnesindeki varlığını güçlendirmiş ve ülkede sporun gelişimine katkıda bulunmuştur.

2.8. Spor organizasyonları, birçok yönden geniş bir etki yelpazesine sahiptir. Bu etkilerden bazıları Şunlardır:

1. **Toplumsal Birleştirme:** Spor, insanları farklı arka planlardan bir araya getirerek toplumsal birliği güçlendirebilir. Ortak bir spor tutkusu, insanları bir araya getirir ve ortak bir kimlik duygusu oluşturabilir.
2. **Sağlık Etkisi:** Spor organizasyonları, bireyleri fiziksel aktiviteye teşvik eder. Bu da daha sağlıklı bir yaşam tarzının teşvik edilmesine katkıda bulunur.
3. **Eğitim ve Gelişim:** Spor, gençlerin ve çocukların liderlik, takım çalışması, disiplin ve sorumluluk gibi önemli becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, sporun eğitimle birleştirilmesi, öğrenme sürecini destekleyebilir.
4. **Ekonomik Etkiler:** Büyük spor etkinlikleri, turizmi canlandırabilir, yerel işletmelerin gelirini artırabilir ve istihdam yaratabilir. Ayrıca, spor endüstrisi geniş bir ekonomik sektöre sahiptir.
5. **Medya ve Reklam Etkisi:** Büyük spor etkinlikleri, medya ve reklam için önemli bir platform sağlar. Bu etkinlikler, markaların tanıtımı ve reklam kampanyaları için büyük fırsatlar sunabilir.
6. **Ulusal ve Uluslararası İlişkiler:** Spor, ülkeler arası dostluk ve iş birliğini teşvik edebilir. Uluslararası spor etkinlikleri, ülkeler arasında kültürel değişimlere ve diplomatik ilişkilere katkıda bulunabilir.
7. **Eğlence ve Moral:** Spor organizasyonları, insanlara eğlence ve heyecan sunar. Başarılı bir spor takımının performansı, hayranlarda olumlu duygular ve moral yaratabilir.

2.9. Spor Organizasyonlarının Sosyo-Kültürel Etkileri

Spor organizasyonları, toplum üzerinde çeşitli Sosyo-kültürel etkilere sahip olabilir bazı olası etkiler şöyle sıralayabiliriz:

2.9.1. Birleştirici Güç: Spor, farklı insanları bir araya getirme potansiyeline sahiptir. Takım sporları veya büyük spor etkinlikleri, insanları ortak bir amaç etrafında birleştirerek toplumsal bir dayanışma duygusu yaratabilir.

2.9.2. Kimlik ve Gurur: Spor, bireylerin ve toplulukların kimliklerini güçlendirebilir. Başarılı spor takımları, hayranlarına gurur ve aidiyet duygusu kazandırabilir.

2.9.3. Sosyal Entegrasyon: Spor, farklı sosyal grupları bir araya getirerek sosyal entegrasyonu teşvik edebilir. Spor etkinlikleri, insanların ortak bir ilgi etrafında bir araya gelmelerine olanak tanır.

2.9.4. Sağlıklı Yaşam Biçimi Teşviki: Spor, fiziksel aktiviteyi teşvik eder ve sağlıklı yaşam biçimini destekler. Bu da toplumda daha sağlıklı bireylerin oluşmasına katkıda bulunabilir.

2.9.5. Eğitim ve Gelişim: Spor organizasyonları, gençlerin liderlik, takım çalışması ve disiplin gibi önemli becerileri geliştirmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca spor, gençlerin eğitim başarılarına olumlu etkilerde bulunabilir.

2.9.6. Ekonomik Etkiler: Büyük spor etkinlikleri, turizm ve ticaret açısından önemli ekonomik getirilere yol açabilir. Bu etkinlikler, yerel ekonomiyi canlandırabilir ve istihdam yaratabilir.

Spor organizasyonlarının etkileri her zaman pozitif olmayabilir. Örneğin, aşırı rekabet, doping skandalları, taraftar şiddeti gibi sorunlar ortaya çıkabilir ve bu da olumsuz etkiler doğurabilir. Ayrıca, bazı durumlarda spor, politika veya ticaret gibi çeşitli amaçlar için kötüye kullanılabilir (Silik & Güçer, 2016).

2.10. Spor Organizasyonlarının Kültürel Etkisi

Spor organizasyonlarının kültürel etkisi oldukça geniştir ve çeşitli boyutları içerir. Spor, bir toplumun kültürel dokusunu şekillendirebilir ve toplumun kültürel değerlerini yansıtabilir. Spor organizasyonları, topluluklar arasında kimlik ve bağlılık duygusu oluşturabilir. Özellikle büyük takımların taraftarları, takımlarının renklerini ve amblemlerini gururla taşıyarak birbirleriyle bağ kurarlar. Bu, toplulukların bir arada tutucu bir unsur olabilir. Uluslararası spor organizasyonları, ülkelerin ulusal kimliklerini güçlendirebilir. Özellikle büyük spor etkinlikleri, ülkelerin bayraklarını ve milli marşlarını gururla

sergiledikleri platformlar haline gelir. Spor organizasyonları, farklı kültürleri ve kimlikleri bir araya getirme potansiyeline sahiptir. Olimpiyatlar gibi etkinlikler, farklı ülkelerden sporcuların ve izleyicilerin bulunduğu yerlerdir. Bu, kültürel farklılıkları kutlamak ve hoşgörüyü teşvik etmek için bir fırsat sunabilir. Spor organizasyonları, sporun temel değerlerini, fair play, dürüstlük ve rekabeti teşvik eder. Bu değerler, toplumun daha genel bir kültürünün parçası haline gelir ve genç nesiller üzerinde olumlu etkiler yaratabilir. Büyük spor organizasyonları, yerel ekonomiyi canlandırabilir ve iş fırsatları yaratabilir. Stadyum inşaatları, turizm, televizyon hakları ve reklamcılık gibi sektörlerde istihdam oluşturabilir.

Spor organizasyonlarında katılımcıların çeşitliliği, çokluğu, sporcuların ve antrenörlerin farklı ülkelerde görev alması, bireylerin farklı kültürleri tanınması ve bireye kültürel etkisi açısından oldukça önemli bir yere sahip olduğu bildirilmiştir (Oncel, 2018), (Argan, 2004).

3. Sonuç

Sporun insan yaşamında önemli bir rol oynadığı ve organizasyonların bu alandaki kritik bir bileşen olduğu bilinmektedir. Tarihsel açıdan bakıldığında, spor organizasyonlarının kökeni antik dönemlere dayanır ve M.Ö 776'daki antik olimpiyat oyunları gibi belirli kilometre taşlarına dayanır. Modern olimpiyatların 1894'te kurulması ise spor organizasyonlarının çağdaş evrimini temsil eder (*Alaeddinoğlu & Kaya, 2016*).

Spor organizasyonlarının temel amaçlar, ulusal ve uluslararası amaçlar şeklinde sınıflandırılır. Temel amaçlar, tüm organizasyonlar için geçerli olan genel hedefleri ifade ederken, ulusal ve uluslararası organizasyonların amaçları özelleşmiş farklılıklar içerebilir. Bu organizasyonların amaçları, sporun yaygınlaştırılması, sporcuların yeteneklerinin geliştirilmesi, ulusal temsilin sağlanması ve uluslararası arenada başarı elde edilmesi gibi çeşitli hedefleri içerebilir (*Turan, Savaş, Mavibaş, & Alaeddinoğlu, 2022*).

Spor organizasyonları sporun yayılmasına, gelişmesine ve uluslararası düzeyde tanınmasına önemli katkılarda bulunmaktadır. Bu organizasyonlar, sporun kültürel, sosyal ve ekonomik etkilerini şekillendirmekte ve sporun birleştirici ve motivasyon sağlayıcı gücünü sergilemektedir. Bu çalışmada, spor organizasyonlarının önemini vurgulamakla birlikte, gelecekteki araştırmaların bu alandaki daha fazla gelişmeyi anlamak için daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğunu da belirtmektedir. Spor organizasyonları, sporun yayılmasına, gelişmesine ve uluslararası düzeyde tanınmasına önemli katkılarda bulunmaktadır.

Kaynakça

- Akoğlu, H. E., Özbey, Ö., & Polat, E. (2019). Olimpiyatlara Aday Olan Şehirlerin Adaylık Süreçlerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (2020 Olimpiyatları Örneği). *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 2121-2148.
- Alaeddinoğlu, V., & Kaya, İ. (2016). Türkiye Kayak Milli Takımları Alp Disiplini ve Kuzey Disiplini Sporcularının Antropometrik ve Fizyolojik Özelliklerinin Karşılaştırılması. *Sportive Sight: Journal of Sports and Education*, 3(2), 116-123.
- Alaeddinoğlu, V., & Kishalı, N. (2022). 19. Vhran-Cezayir Akdeniz Oyunları ve Türkiyenin Sporda Başarısı Üzerine Bir Değerlendirme. M. Altınkök, & H. Sivrikaya içinde, *Sporda Araştırma ve Değerlendirmeler* (s. 1-36). Ankara: Gece Kitaplığı.
- Alaeddinoğlu, V., & Kishalı, N. F. (2021). Tokyo 2021 Olimpiyat Oyunlarının Ardından “21 Yaş Altı Sporcuların Başarıları” Bir Değerlendirme. İ. Dalbudak içinde, *Spor Bilimleri Alanında Güncel Çalışmalar* (s. 5-43). İzmir: Duvar Yayınevi.
- Alaeddinoğlu, V., Kishalı, N. F., & Ozan, M. (2022). 2022 Beijing Kış Olimpiyat Oyunlarının Üniversite Öğrencileri Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Toplumsal Araştırmalar Kongresi*, (s. 193-203). Erzurum.
- Argan, M. (2004). Spor ve Turizm Pazarlamasının Kesişim Noktası Olarak Spor Turizmine Kuramsal Bir Bakış. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 15(2), 158-168.
- Aslan, B. G., Yazıcı, K., Ankaya, F. Ü., & Balık, G. (2019). Olimpiyat Köyleri, Ülkeye Katkıları, Dünya'dan Türkiye'den Örnekler. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, 2(1), 1-10.
- Ayyıldız, E. (2021). Toplumun Uluslararası Spor Organizasyonlarına Bakış Açısının İncelenmesi. *International Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES)*, 7(2), 630-641.
- Baş, M. (2008). Spor Sponsorluğu ve Federasyonların Sponsorluğa Bakışı Üzerine Bir Araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(3), 111-124.
- Can, Z. G., & Değirmen, S. (2017). Spor Organizasyonlarının Ekonomik Açından İncelenmesi: Mersin İli Örneği. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 5(9), 91-105.
- Dalkılıç, M., Kargün, M., Bayrak, M., Ramazanoğlu, F., & Öztürk, T. (2015). Olimpiyat Tarihi ve Modern Olimpiyat Oyunlarının Şehre Katkısının Araştırılması. *ASOSJOURNAL (The Journal of Academic Social Science)*, 239-245.
- Devecioğlu, S. (2003). Spor Organizasyonlarında Kriz Yönetimi. *Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi*, (s. 1-10). Ankara.

- Devecioğlu, S., Karakaya, Y. E., & Kaya, O. (2020). Spor Organizasyonlarında Gönüllülük Faaliyetlerinin Yönetim Stratejileri ve Uygulamaları. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 80-93.
- Dever, A. (2015). Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Kültüründe Spor Algısı. *MA-NAS Journal of Social Studies*, 4(5), 46-61.
- Erdogdu, G. (2021). Türk Spor Yönetiminde Özerlik Olgusu: Spor Federasyonları. *Uluslararası Beden Eğitimi Spor ve Teknolojileri Dergisi*, 2(1), 39-51.
- Esentaş, M., Güzel, P., Özbey, S., & Çelik, E. (2018). Mega Spor Organizasyonları Sporcularının Gözüyle Olimpik Hareket ve Olimpizm Algıları. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(4), 32-47.
- Kurudirek, M. İ., Katkat, D., Kurudirek, M., Gezer, E., & Gezer, H. (2017). Spor Organizasyonlarında Kalabalık Yönetimi: 17. Akdeniz Oyunları Örneği. *TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 9(35), 360.
- Oncel, A. (2018). Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyo-Ekonomik Etkileri: 2012 Londra Olimpiyatları Örneği ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *GÜSBEED, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 9(22), 357-375.
- Servis, B. A., & Gürbüz, P. G. (2021). Uluslararası Spor Organizasyonlarında Gönüllü Motivasyonu ile Serbest Zaman Doyum Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 152-172.
- Silik, C. E., & Güçer, E. (2016). Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyo-Kültürel Etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunlarına Yönelik Bir Uygulama. *SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI DERGİSİ*, 17(36), 97-115.
- Şenyuva, O. (2020). *Uluslararası İlişkiler ve Mega Spor Organizasyonları: Koronavirüs Sonrası Güvenlik*. Panorama: <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/06/19/uluslararasi-iliskiler-ve-mega-spor-organizasyonlari-koronavirus-sonrasi-guvenlik/> adresinden alındı
- Terekli, M. S., & Çobanoğlu, H. (2018). Mega Spor Organizasyonlarının Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açısından Avantaj ve Dezavantajları. *The Journal of Social Science*, 2(3), 95-107.
- Terekli, M. S., & Çobanoğlu, H. O. (2018). Mega Spor Organizasyonlarının Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açısından Avantaj ve Dezavantajları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 95-107.
- Turan, M., Savaş, B. Ç., Mavibaş, M., & Alaeddinoğlu, V. (2022). Examination of Physical Education Teachers' Boundaryless and Protean Career Attitudes. *Synesis*, 14(1), 373-390.
- Yücel, A. S. (2014). Sporda Kriz Yönetimi: 3 Temmuz Örneği. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 40.
- Yetim, A. (1996). Spor Yönetiminde Liderlik. *Gazi Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 1(3), 85-94.